

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. W lipcu 2016 r. nastroje polskich gospodarstw domowych uległy pogorszeniu drugi raz z rzędu. Wartość wskaźnika kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD) obniżyła się o 2,0 pkt. (tak jak poprzednio), do czego w największym stopniu przyczyniły się narastające obawy przed bezrobociem. Negatywnie wpłynęły również przewidywania co do rozwoju ogólnej sytuacji gospodarczej w Polsce i sytuacji finansowej gospodarstw domowych w kolejnych 12 miesiącach. Poprawiła się natomiast ocena gospodarstw domowych ich przyszłych zdolności do oszczędzania.

2. Wyniki lipcowego badania są niejednoznaczne. Z jednej strony obserwujemy poprawę i dość dobre oceny własnej, bieżącej sytuacji finansowej (wzrost wartości salda o 5,9 pkt.) i sytuacji gospodarczej w kraju (wartość salda zwiększyła się o 4,3 pkt.). Zarazem gospodarstwa domowe spodziewają się pogorszenia ich przyszłej sytuacji finansowej i sytuacji ogólnogospodarczej; natężyła się niepokoju dotyczący perspektyw zatrudnienia (wartość salda odpowiedzi na pytanie o obawy przed bezrobociem wzrosła o ok. 6,9 pkt.). Pogorszenie się ocen w tym zakresie jest prawdopodobnie konsekwencją rewizji przez niektóre instytucje prognoz wzrostu gospodarczego w Polsce w 2016 r. i niższej od spodziewanej dynamiki PKB w dwóch pierwszych kwartałach br. Budżety gospodarstw domowych są zbilansowane. Dość liczna ich grupa jest zdolna do odkładania oszczędności. Ostrożnie podchodzą do zwiększania wydatków, z wyjątkiem wydatków na zakup samochodów. Uwzględniając efekt programu Rodzina 500 Plus, należy spodziewać się wzrostu konsumpcji prywatnej w najbliższych kwartałach. W perspektywie roku czynniki o charakterze makroekonomicznym mogą jednak stanowić element ryzyka.

3. Zanotowano nieznaczny spadek oczekiwań inflacyjnych. Wartość salda w ostatnich kwartałach utrzymuje się na niskim, stabilnym poziomie, oscylując +/-3 pkt. wokół wysokości 25,0 pkt. Można więc mówić o trendzie horyzontalnym. Deflacja w Polsce nadal utrzymuje się na poziomie ok. 0,9 % r/r. Gospodarstwa domowe nie przewidują zmian w tym zakresie. Oceny bieżących kosztów utrzymania są podobne.

4. Wraz z pogorszeniem się ocen sytuacji finansowej gospodarstwa domowe zrewidowały swoje prognozy wydatków na dobra konsumpcyjne trwałego użytku w kolejnych 12 miesiącach. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie obniżyła się o prawie 5,0 pkt. Obecnie ok. 20 % respondentów przewiduje zwiększenie wydatków (poprzednio było to ok. 23 %). Oceny bieżącego klimatu do zakupu trwałych dóbr konsumpcyjnych uległy jednak poprawie (po znaczącym spadku w poprzednim badaniu). Duża ich zmienność w czasie utrudnia formułowanie prognoz.

5. W bieżącym badaniu odnotowano znaczny wzrost skłonności do zakupu samochodu. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o prawdopodobieństwo nabycia samochodu w kolejnych 12 miesiącach zwiększyła się o 9,6 pkt. Jest obecnie na wysokim poziomie, powyżej długookresowej średniej. Prawie 12 % respondentów ocenia prawdopodobieństwo zakupu samochodu jako bardzo duże lub dość duże. Wzrost popytu gospodarstw domowych na samochody jest częścią obserwowanego obecnie silnego ożywienia na polskim rynku motoryzacyjnym.

6. Po dwóch kwartałach nasilenia popytu gospodarstwa domowe skorygowały zamiary zakupu lub budowy domu (mieszkania) w następnych 12 miesiącach. Ta zmienna cechuje się dość dużą zmiennością, co utrudnia ocenę tendencji kształtowania się wydatków mieszkaniowych. Wskaźnik wygładzony nadal ukazuje wzrost. Obecnie 8,6 % (poprzednio 9,6 %) respondentów rozważa zakup lub budowę domu (mieszkania). Wartość salda jest wyższa od długookresowej średniej, lecz wciąż poniżej poziomów sprzed kryzysu globalnego. W przypadku wydatków remontowych również obserwujemy

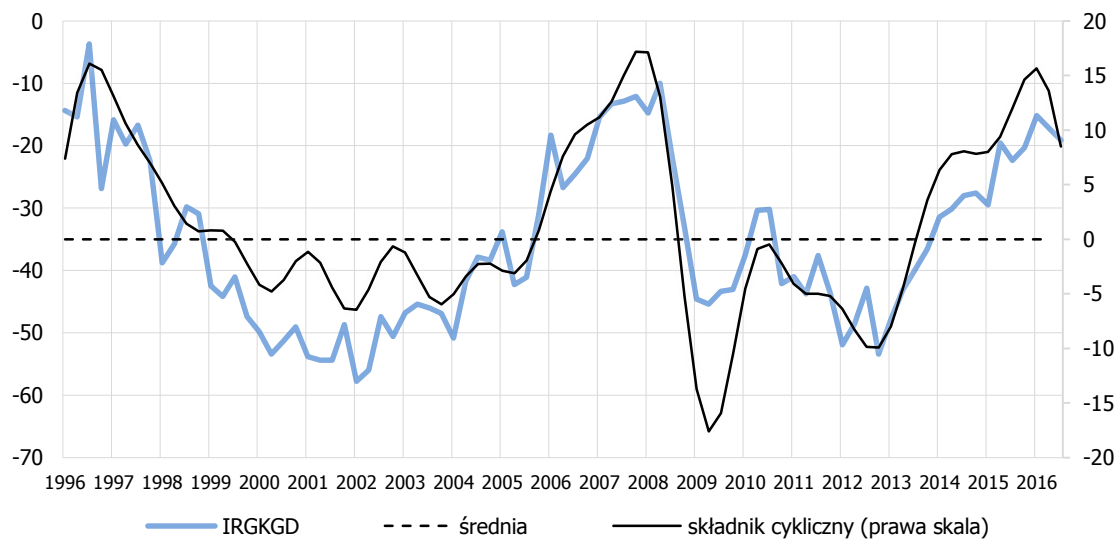
spowolnienie, choć wskaźnik wygładzony nadal ukazuje tendencję wzrostową. Ok. 15 % respondentów ocenia prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako bardzo duże lub dość duże (19,4 % w poprzednim badaniu, a ponad 24 % przed kryzysem finansowym).

7. Zdolność gospodarstw domowych do oszczędzania nie zmieniła się – saldo utrzymuje się na wysokim poziomie, najwyższym od 1997 r. Obserwujemy tendencję wzrostową wskaźnika wygładzonego z wahań krótkookresowych. Poprawiają się oceny przyszłej zdolności do oszczędzania.

8. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o bilansowanie się bieżących dochodów i wydatków gospodarstwa domowego zwiększyła się do poziomu najwyższego w historii badania (+16,6 pkt.). Po jego oczyszczeniu z wahań krótkookresowych nadal ukazuje wyraźną tendencję wzrostową. Odsetek gospodarstw domowych, które „nieco oszczędzają”, jest bardzo wysoki i wynosi 39,7 % (przed kwartałem 37,7 %). Odsetek tych, którzy „dużo oszczędzają”, nie zmienił się i jest równy 4,1 %. Jedynie 3,9 % gospodarstw domowych wpada w długi, a 7,0 % ocenia, że musi sięgać po oszczędności. Wśród oszczędzających przeważają gospodarstwa domowe, które odkładają mniej niż 10 % dochodów; jest ich 60,8 %. Drugą grupę stanowią respondenci, którzy oszczędzają 10-20 % swoich dochodów; jest ich 26,3 %. Tych, którzy są w stanie odłożyć ponad 30 % dochodów, jest 5,3 %. Średnia, szacowana stopa oszczędności wynosi 10,7 %.

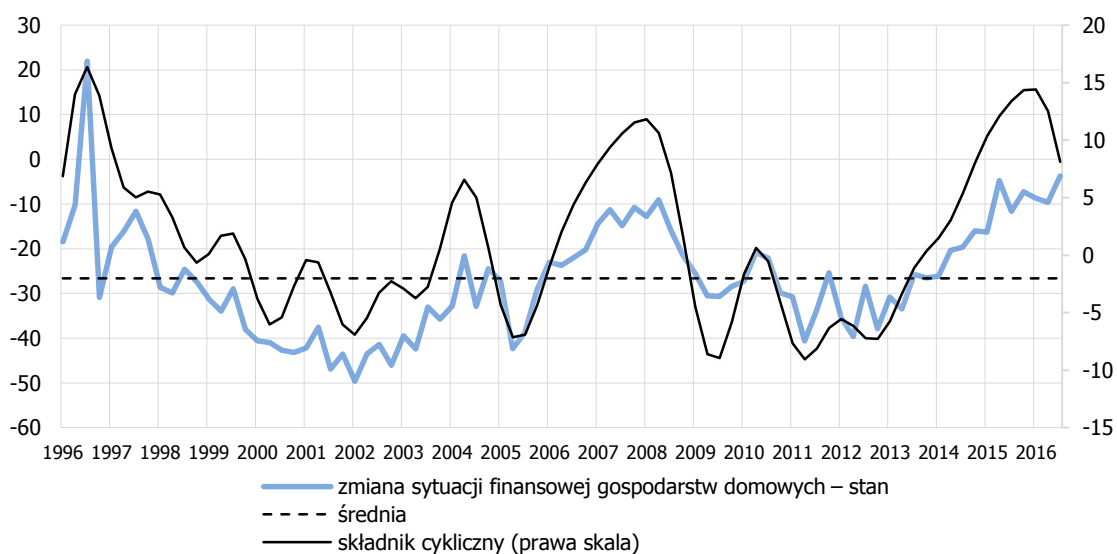
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

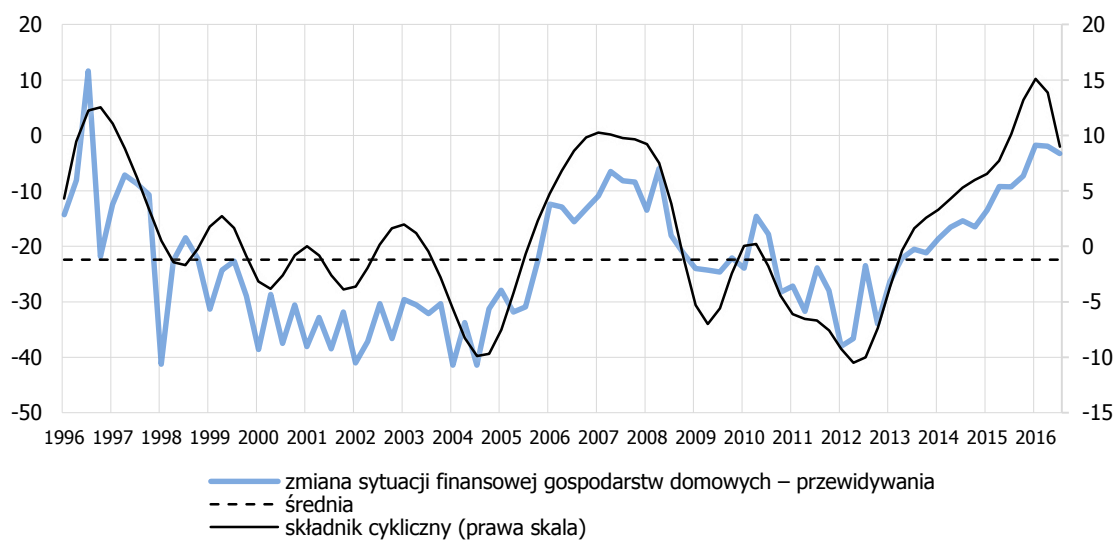
składowe salda	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. zmiana sytuacji finansowej - przewidywania	-9,2	-9,3	-7,3	-1,8	-1,9	-3,3
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-14,4	-16,1	-13,2	-12,1	-17,3	-18,8
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	6,7	12,3	13,2	6,5	6,1	13,0
4. oszczędności - przewidywania	-47,8	-51,7	-47,5	-40,5	-43,5	-41,4
wskaźnik koniunktury (IRGKG): $(1+2-3+4)/4$	-19,5	-22,4	-20,3	-15,2	-17,2	-19,1

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

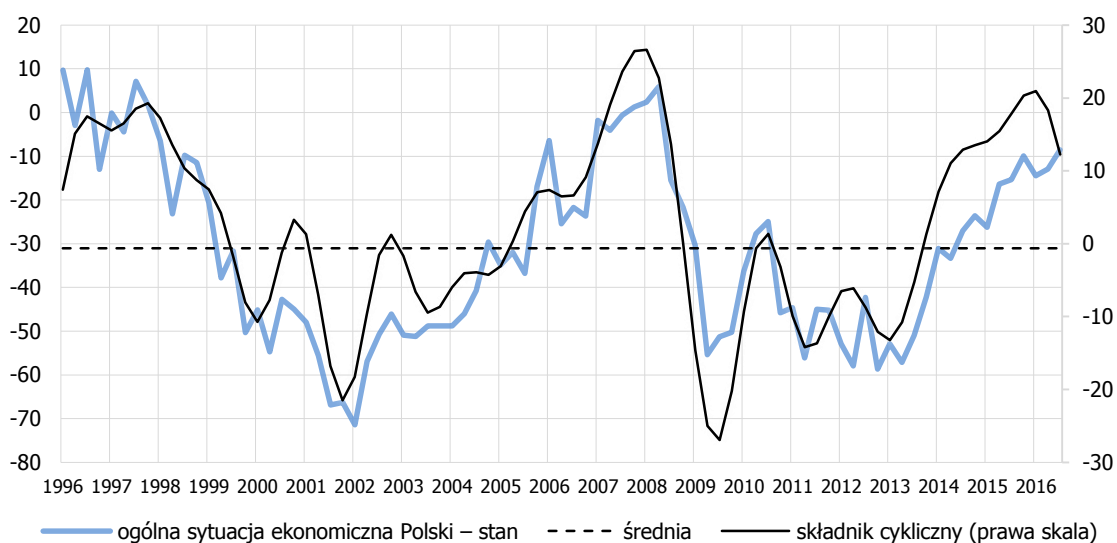
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. poprawiła się bardzo	3,2	4,0	3,4	4,1	2,1	2,3
2. poprawiła się trochę	17,1	9,7	16,7	11,5	13,1	21,6
3. bez zmian	53,0	54,7	49,6	55,7	54,4	50,3
4. pogorszyła się trochę	20,4	22,1	22,6	20,1	24,0	17,8
5. pogorszyła się bardzo	6,3	9,4	7,7	8,5	6,4	8,0
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-4,7	-11,7	-7,2	-8,7	-9,7	-3,8

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

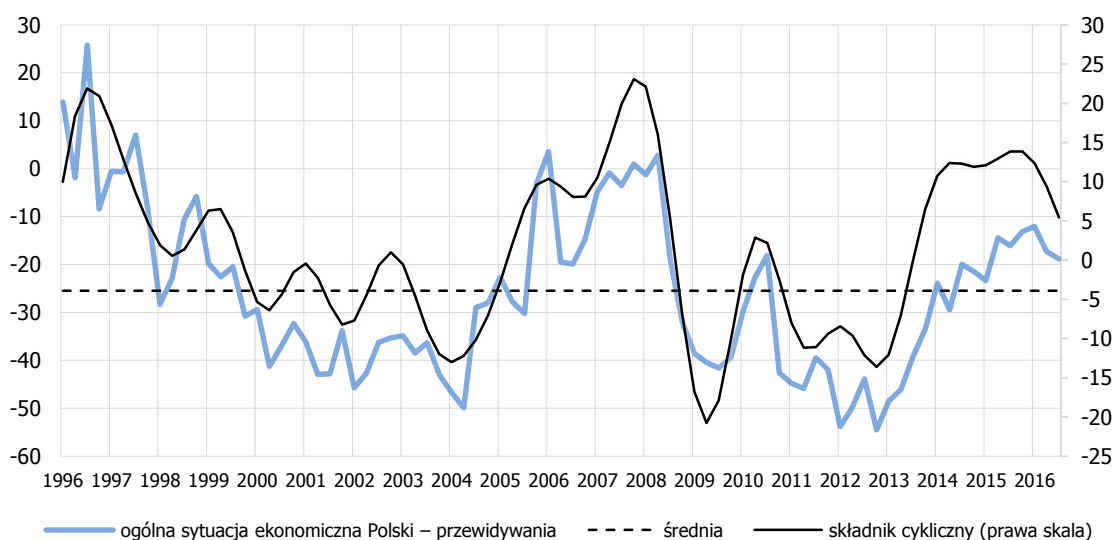
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. poprawi się bardzo	0,4	2,0	0,9	3,6	3,0	2,4
2. poprawi się trochę	14,9	15,2	19,8	20,8	22,9	18,1
3. bez zmian	56,0	54,4	49,4	49,1	47,6	54,9
4. pogorszy się trochę	23,2	19,0	23,7	21,4	20,2	19,8
5. pogorszy się bardzo	5,4	9,4	6,2	5,1	6,3	4,8
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-9,2	-9,3	-7,3	-1,8	-1,9	-3,3

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

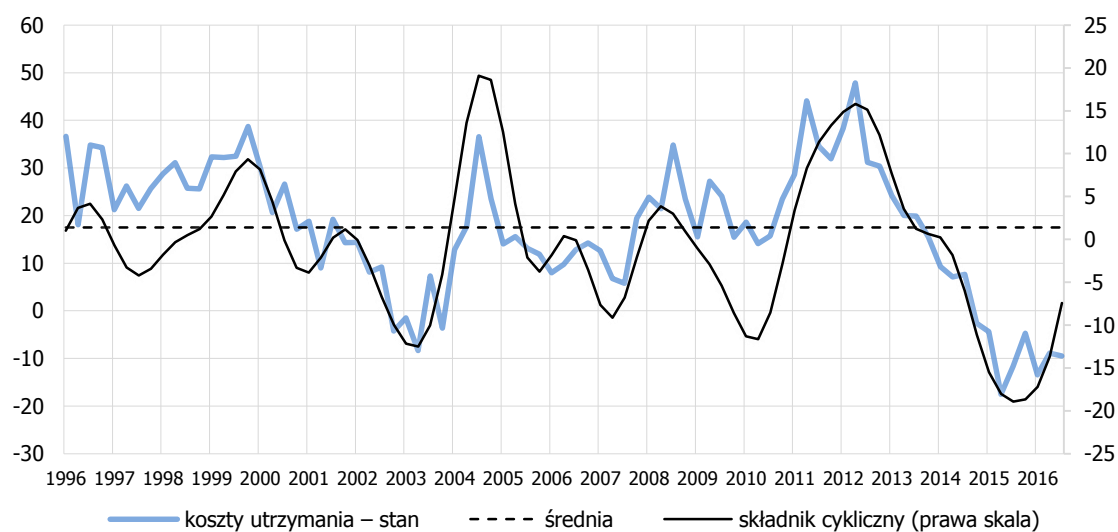
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. poprawiła się bardzo	0,6	0,0	1,5	1,1	0,9	0,8
2. poprawiła się trochę	16,6	21,7	23,4	17,7	22,7	27,5
3. bez zmian	42,1	36,8	38,7	41,1	33,9	35,5
4. pogorszyła się trochę	30,9	30,5	26,4	31,3	34,3	26,1
5. pogorszyła się bardzo	9,8	11,0	9,9	8,8	8,1	10,0
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-16,4	-15,4	-9,9	-14,5	-12,9	-8,6

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

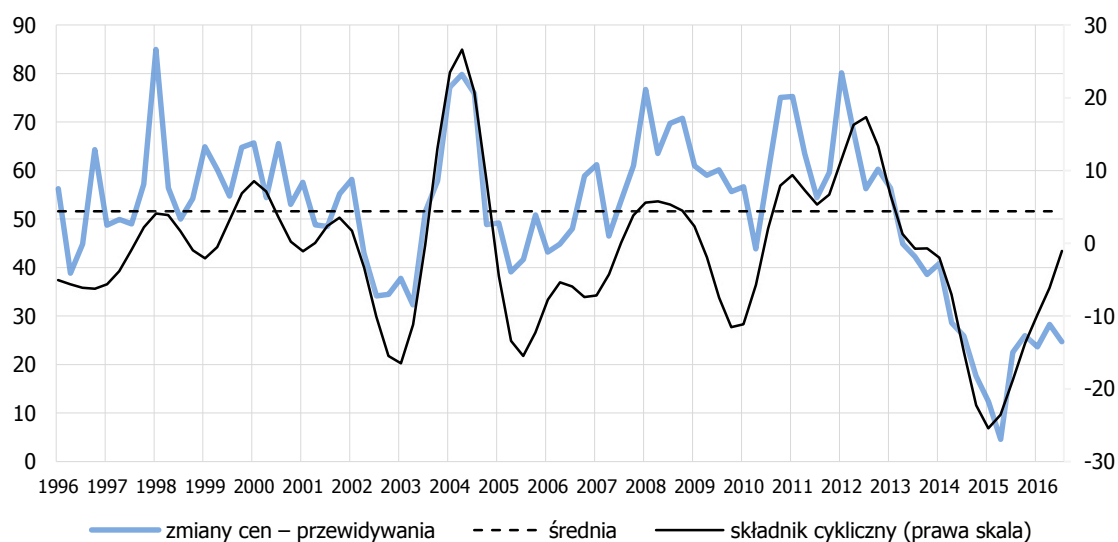
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. poprawi się bardzo	0,4	0,7	2,2	2,9	1,7	0,8
2. poprawi się trochę	19,3	21,5	22,5	28,0	26,1	22,0
3. bez zmian	42,6	32,8	34,1	25,5	23,8	31,2
4. pogorszy się trochę	26,3	34,9	29,1	29,1	32,5	31,0
5. pogorszy się bardzo	11,3	10,1	12,1	14,4	15,8	15,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-14,4	-16,1	-13,2	-12,1	-17,3	-18,8

KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

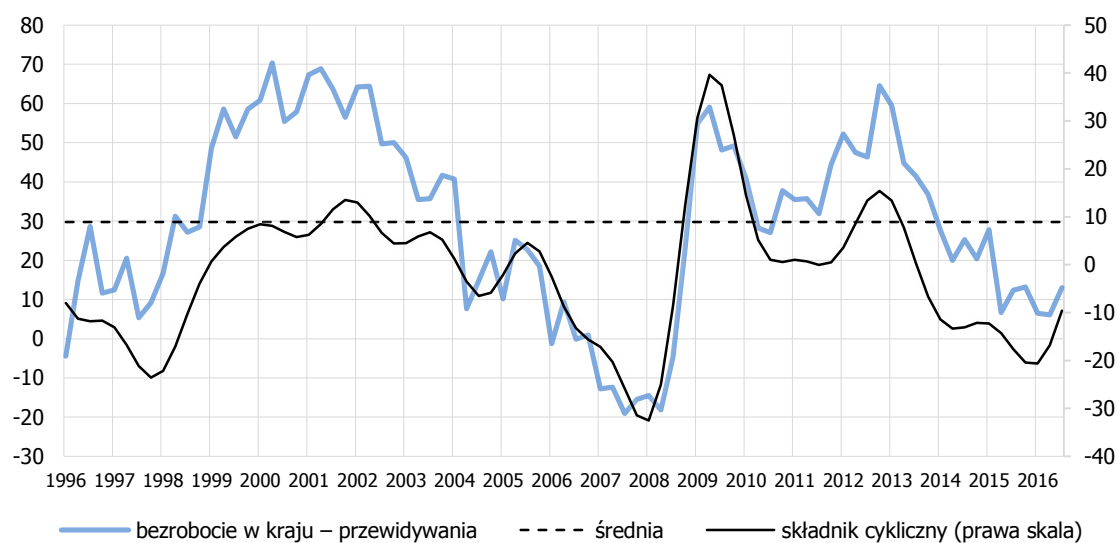
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. wyraźnie dużo wyższe	3,2	5,4	6,1	6,3	5,2	5,8
2. znacznie wyższe	11,0	11,1	15,8	8,9	15,3	13,0
3. nieco wyższe	37,7	41,8	43,4	39,0	39,8	38,9
4. takie same	43,6	38,5	31,9	43,3	36,2	41,3
5. niższe	4,5	3,3	2,8	2,6	3,6	1,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-17,6	-11,6	-4,7	-13,5	-8,9	-9,5

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

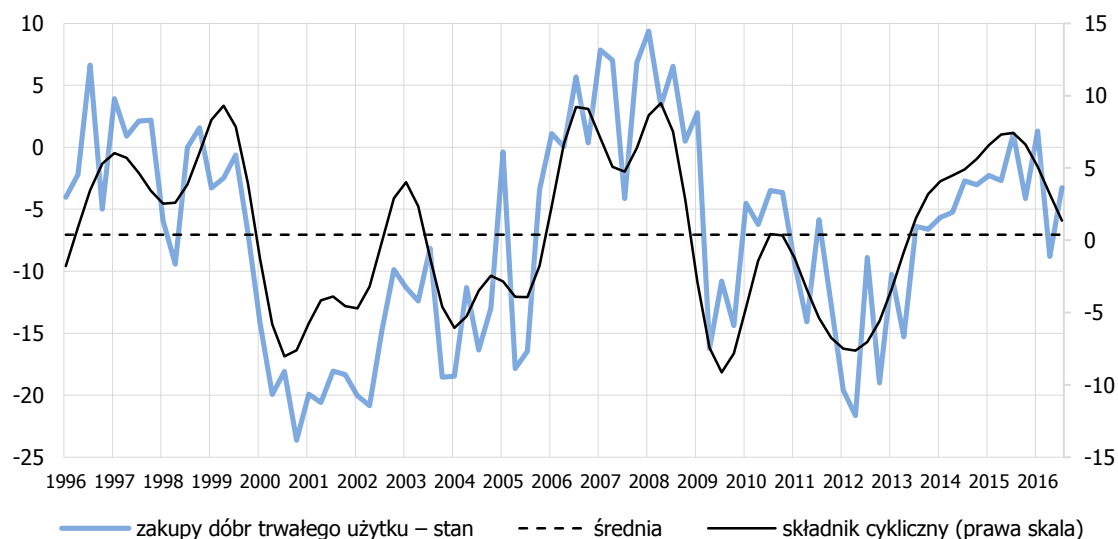
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. wzrost cen będzie szybszy	10,3	16,0	20,5	30,9	27,2	25,4
2. ceny wzrastać będą tak samo	37,1	43,3	40,3	23,6	32,8	33,3
3. ceny wzrastać będą wolniej	8,9	10,7	10,9	10,8	11,2	8,5
4. ceny będą mniej więcej takie same	38,9	29,5	27,0	31,4	27,1	31,2
5. ceny nieco zmaleją	4,8	0,4	1,2	3,3	1,8	1,7
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	4,6	22,6	25,9	23,7	28,3	24,7

BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

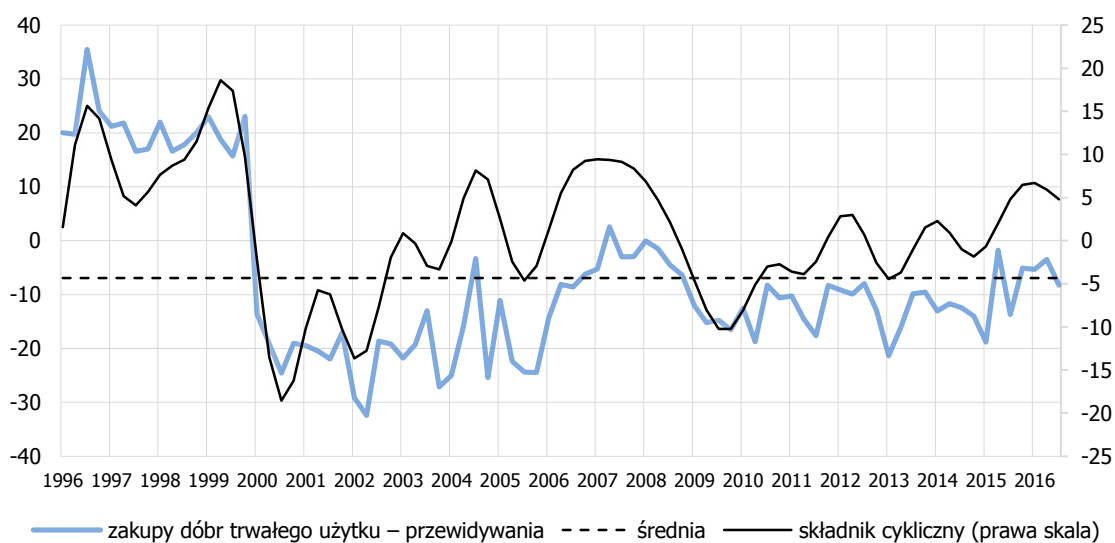
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. gwałtownie wzrośnie	4,9	4,4	6,7	5,9	6,3	10,0
2. nieznacznie wzrośnie	31,3	34,4	34,6	25,8	26,2	29,2
3. pozostanie takie samo	36,6	42,7	37,5	44,1	41,2	39,3
4. nieznacznie zmaleje	27,0	18,4	20,9	23,9	25,8	19,9
5. gwałtownie zmaleje	0,3	0,1	0,3	0,4	0,5	1,6
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	6,7	12,3	13,2	6,5	6,1	13,0

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

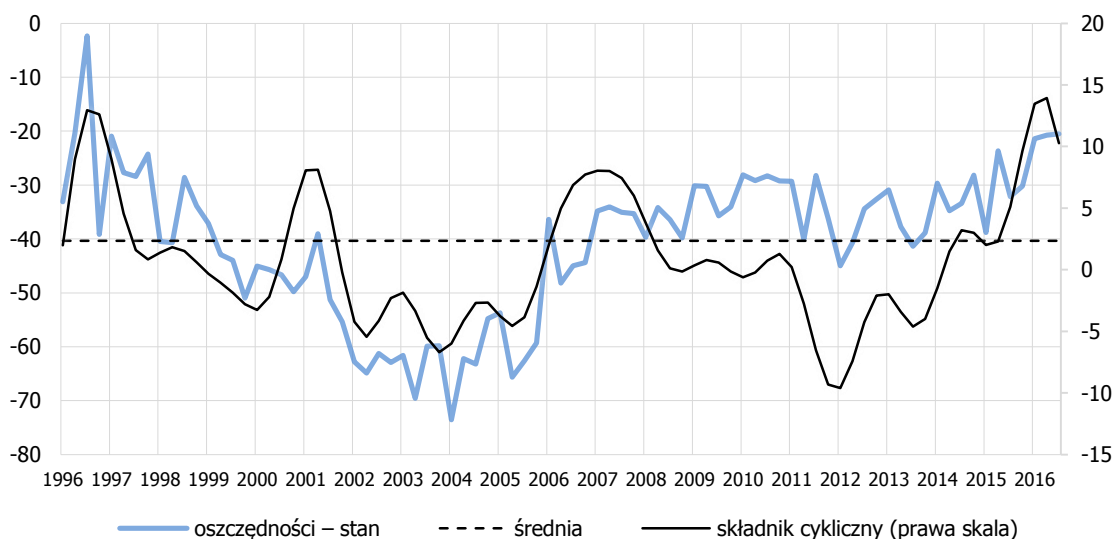
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	10,3	14,4	11,9	16,8	8,3	9,9
2. obecny czas nie jest na to ani dobry, ani zły	76,8	72,3	72,0	67,8	74,6	77,0
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	13,0	13,3	16,1	15,5	17,1	13,1
saldo (1.-3.)	-2,7	1,1	-4,1	1,3	-8,8	-3,2

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

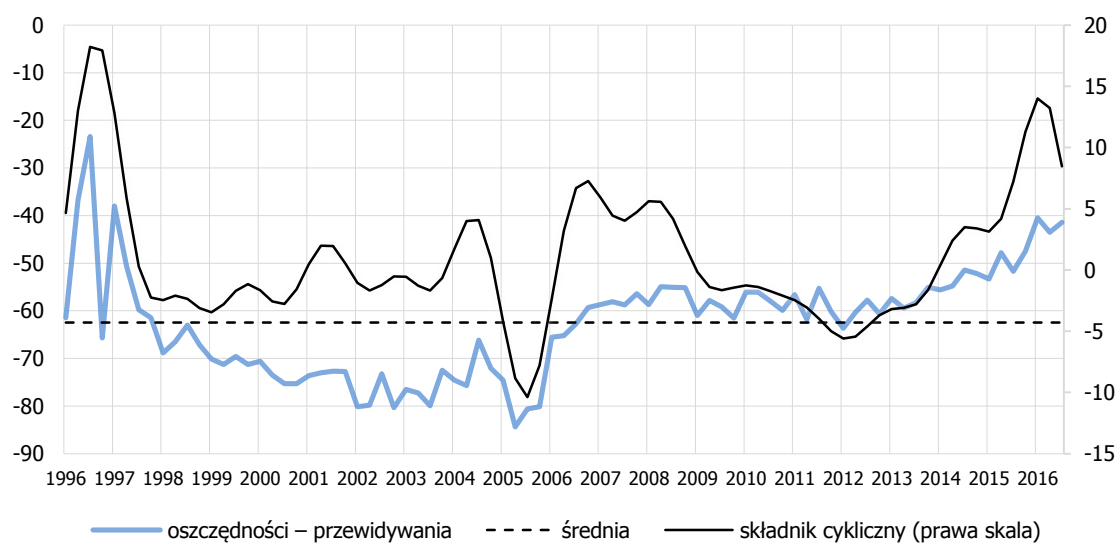
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. dużo większe	5,2	7,9	8,1	8,6	7,6	5,3
2. nieco większe	20,0	11,8	12,6	15,6	15,6	14,6
3. podobne	52,8	44,3	54,9	47,7	51,4	53,3
4. nieco mniejsze	9,8	16,8	10,0	12,7	12,9	11,6
5. dużo mniejsze	12,1	19,1	14,5	15,4	12,5	15,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-1,8	-13,7	-5,1	-5,3	-3,5	-8,2

OSZCZĘDNOŚCI – STAN

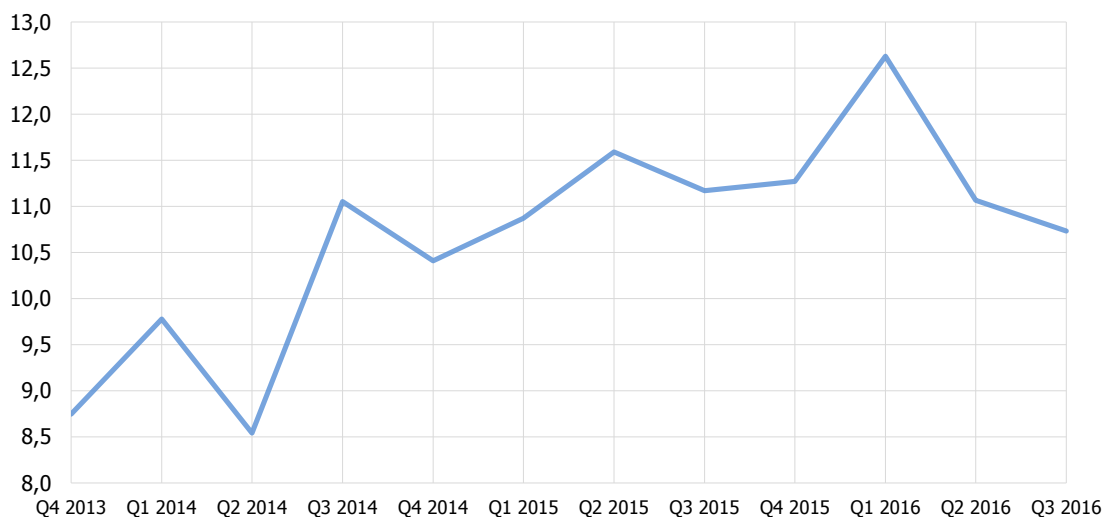
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	5,6	3,7	4,9	6,8	4,6	2,9
2. dobry czas, aby oszczędzać	28,6	25,0	27,4	29,4	32,6	33,4
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	44,3	46,1	37,9	42,0	42,2	47,2
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	21,4	25,3	29,8	21,9	20,6	16,5
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-23,7	-32,1	-30,2	-21,4	-20,8	-20,5

OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

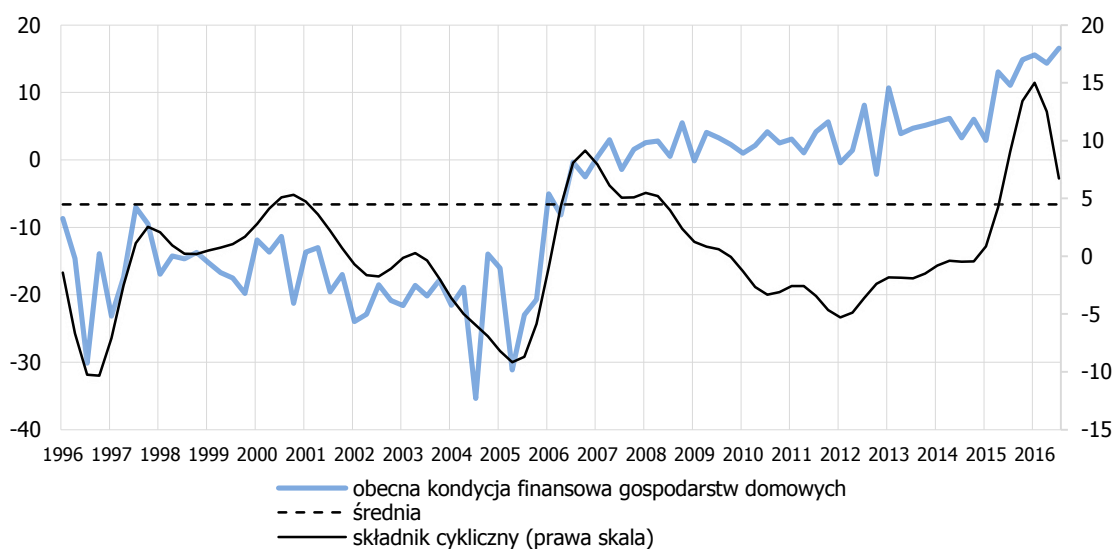
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. bardzo duże	6,3	4,3	3,0	5,4	3,1	5,0
2. dość duże	10,1	9,7	14,6	17,3	16,5	14,4
3. znikome	49,0	50,5	49,3	45,6	51,0	53,8
4. żadne	34,7	35,6	33,1	31,7	29,4	26,7
saldo ($1+0,5 \times 2 - 0,5 \times 3 - 4$)	-47,8	-51,7	-47,5	-40,5	-43,5	-41,4

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

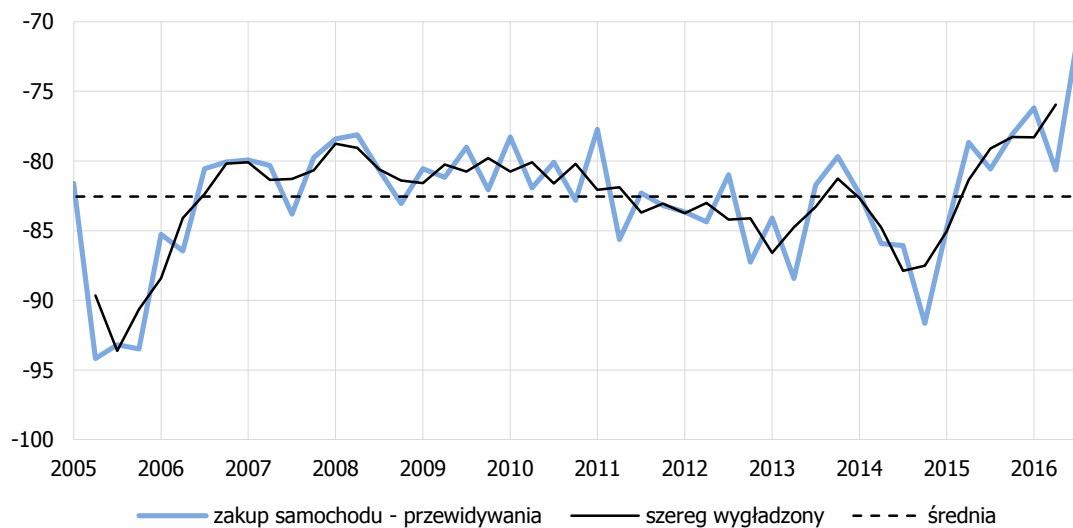
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. więcej niż 30 % dochodów	9,1	5,6	5,9	7,2	4,3	5,3
2. od 20 % do 30 % dochodów	7,6	9,5	8,6	11,4	10,2	7,6
3. od 10 do 20 % dochodów	23,5	26,1	27,9	31,7	27,2	26,3
4. mniej niż 10 % dochodów	59,8	58,9	57,7	49,6	58,3	60,8
saldo ($1 \times 0,35 + 2 \times 0,25 + 3 \times 0,15 + 4 \times 0,05$)	11,6	11,2	11,3	12,6	11,1	10,7

OBECNA KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

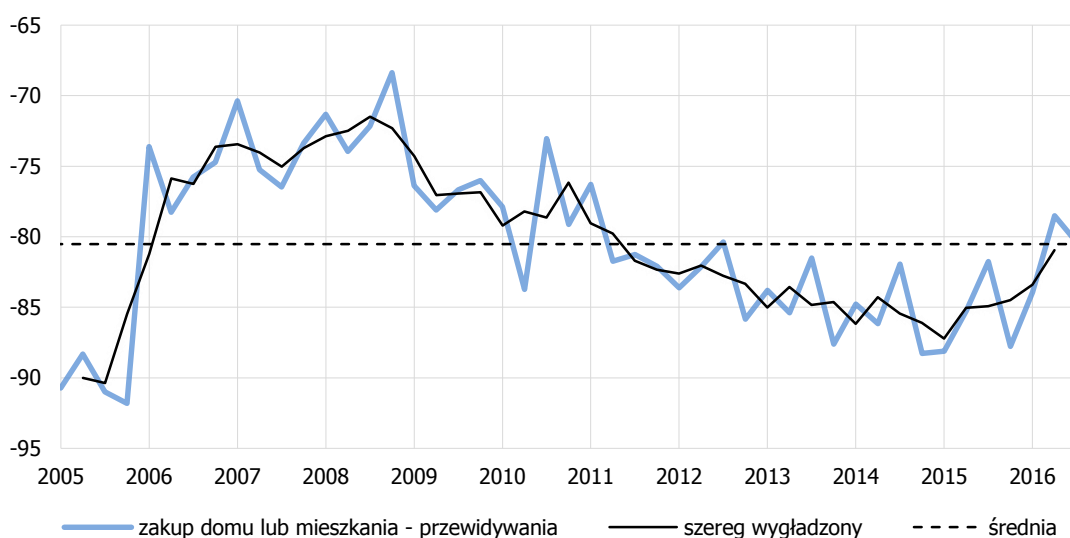
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. wpadamy w długi	3,4	4,7	3,5	5,2	5,2	3,9
2. przejadamy nasze oszczędności	9,5	9,0	8,8	8,0	6,7	7,0
3. nasz dochód z trudem starcza	50,2	48,6	46,1	42,2	46,4	45,2
4. nieco oszczędzamy	31,2	35,0	37,8	39,9	37,7	39,7
5. dużo oszczędzamy	5,7	2,7	3,8	4,8	4,1	4,1
saldo (5+0,5×4-0,5×2-1)	13,1	11,1	14,9	15,6	14,3	16,6

ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

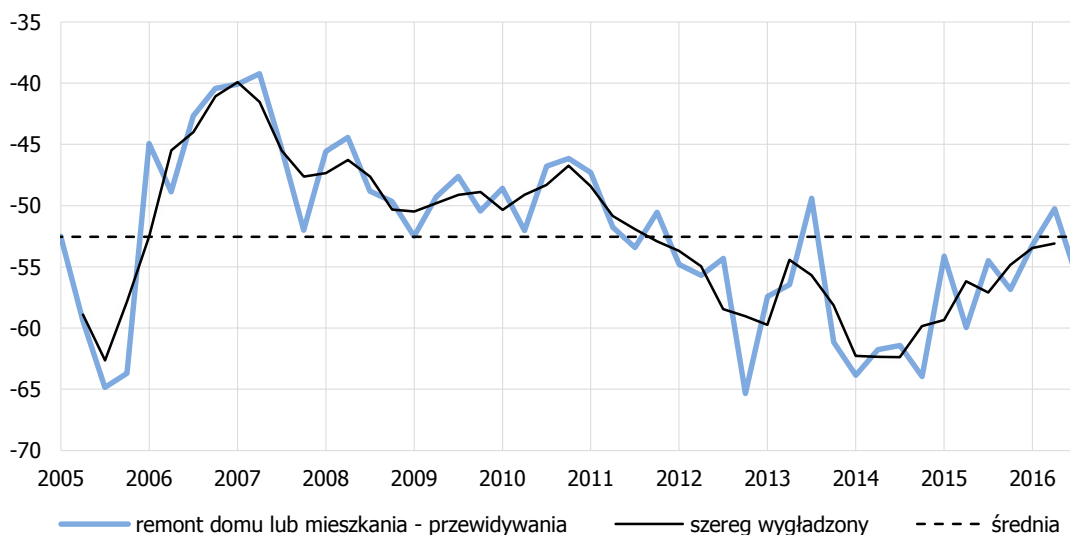
warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. bardzo duże	5,2	2,2	2,8	2,4	1,3	4,8
2. dość duże	1,7	6,1	5,8	7,5	5,0	7,1
3. niewielkie	16,7	11,9	15,1	15,8	18,6	17,5
4. zdecydowanie żadne	76,4	79,9	76,2	74,4	75,1	70,6
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-78,7	-80,6	-78,1	-76,2	-80,6	-71,1

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. zdecydowanie tak	1,1	3,3	0,7	2,1	4,0	4,0
2. możliwe	5,2	5,6	4,3	4,5	5,6	4,6
3. raczej nie	9,6	6,6	8,9	10,2	10,3	9,4
4. zdecydowanie nie	84,1	84,5	86,1	83,2	80,1	82,0
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-85,2	-81,8	-87,8	-83,9	-78,5	-80,4

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. bardzo duże	3,9	7,8	5,2	4,9	6,8	5,7
2. dość duże	9,9	10,8	10,4	11,2	12,6	9,1
3. niewielkie	34,9	27,3	34,4	40,5	34,6	38,1
4. zdecydowanie żadne	51,3	54,0	50,0	43,5	46,0	47,0
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-60,0	-54,5	-56,9	-53,2	-50,3	-55,8